

“Тасдиқ менамоям”

Ректори МДТ “Донишгоҳи давлатии
Хучанд ба номи академик
Бобочон Ғафуров”
Домзоди илмҳои таърих, дотсент
Набизода М.С.
” июни соли 2026

ХУЛОСАИ

МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” ба рисолаи докторант (PhD) Темиров Хушрӯзҷон Зарифович дар мавзун “Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020301 – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)

Диссертатсияи Темиров Хушрӯзҷон Зарифович “Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020301 – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) дар кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърих ва ҳуқуқи Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” иҷро шудааст.

Дар давраи омодагии диссертатсия Темиров Х.З. ҳамчун докторанти (PhD)-и МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” ва омӯзгори фанни таърих ва ҳуқуқи Муассисаи давлатии махсусгардонидашудаи хонандагони болаёқати ноҳияи Бобочон Ғафуров, аз соли 2022 ба тариқи гузариш ба ҳайси омӯзгори МД “Мактаби Президентӣ барои хонандагони болаёқат” дар шаҳри Бӯстон фаъолият намуда, айни ҳол муовини директор оид ба илм ва инноватсияи муассисаи мазкур мебошад. Имтиҳони маҷмуии докторантураро пурра тибқи нақшаи таълимии шӯбаи докторантураи МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” супоридааст.

Рохбари илмий докторант (PhD) Темиров Х.З. шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, Набизода Ваҳҳоб Машраб, доктори илмҳои таърих, профессори кафедраи таърихи халқи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” мебошад.

Диссертатсияи докторант (PhD) Темиров Х.З дар мавзӯи “Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)” дар ҷаласаи кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърих ва ҳуқуқи МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров” 23 юни соли 2026 (Протоколи №11) баррасӣ гардида, ба ҳимояи расмӣ тавсия шудааст. Дар муҳокимаи диссертатсия докторони илми таърих, профессорон Набизода В., Турсунов Б., номзадони илмҳои таърих, дотсентон Исомитдинов Ҷ., Шарипов Ш., Маҳмудова Н., Фармонова Д., Икромов Н., Латифӣ Г., Абдукаримов Ҷ., Шарипов М., Абдуллоева З., Маҳкамов С., Муҳаммадизода М., омӯзгорони кафедра Шерматова Н., Бобоҷонова Д., Воҳидова Г., Дадӯҷонова М., коргузори кафедра Ёлмасова М. ва Ғафурова М. ширкат варзиданд.

Пас аз муҳокимаи диссертатсияи докторант (PhD) Темиров Х.З. дар мавзӯи “Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)” барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020301 – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) ҳулосаи зерин қабул карда шуд:

1. Баҳо ба диссертатсияи докторант (PhD). Диссертатсияи мазкур дар заминаи ҳуҷҷатҳои Бойгонии марказии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бойгонии давлатии таърихи навини Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бойгонихон шахсӣ ва ёддошту хотироти ҳамкорон, дӯстон, ҳамзамонон, пайвандони Ҷ.Расулов таълиф гардида, ба яке аз мавзӯҳои муҳим ва ханӯз таҳқиқнашуда бахшида шудааст.

2. Мубрамияти мавзуи мазкур аз он иборат мебошад, ки инъикоси воқеъбинонаи “Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)” ва таҳқику омӯзиши зиндагиномаи Ҷаббор Расулов барои равшанӣ андохтан ба баъзе саҳифаҳои камтаҳқиқшудаи таърихи солҳои 60-80-уми асри XX, ки дар таърихи халқи тоҷик даврони комёбиҳои назаррас ба ҳисоб меравад, кӯмак ва мусоидат хоҳад намуд.

Аҳаммият ва арзиши илмӣ мавзӯ боз дар он зоҳир мегардад, ки таҳқику омӯзиши мавзуи мазкур, таҷрибаи сарвари сиёсии Ҷаббор Расулов дар даврони соҳибистиқлолӣ, ташаккули давлатдорӣ навин ва мустақили тоҷикон, омӯхтани таҷрибаи беҳтарини мактаби сарвари сиёсатмадорони гузашта аҳаммияти муҳимми сиёсӣ, назариявӣ ва амалӣ дошта, ҳаёт ва фаолияти шахсиятҳои номдори сиёсӣ, давлатӣ, арбобони илму фарҳанг, зиндагиномаи наҷиби онҳо барои насли имрӯз намунаи ибрат буда, барои таҳкими ҳисси худшиносӣ, ҳудогоҳӣ, ватанпарастӣ, ҳофизаи таърихӣ ва ҳуввияти миллӣ мусоидат хоҳад кард.

Иштироки шахсии докторант (PhD) доир ба натиҷаҳои илмӣ.
Диссертатсияи Темиров Х.З. таҳқиқоти мустақилонаи муаллиф буда, дар он тамоми масъалаҳои марбут ба мавзуи таҳқиқот ба таври комплексӣ, пайванди хронологӣ ва мантиқӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтааст. Саҳми шахсии докторант (PhD) Темиров Х.З. дар он зоҳир мегардад, ки дар пояи ҷамъоварӣ, таҳлил, ба низом даровардан ва истифодаи маводҳои бойгонӣ, асарҳои ҳуди Ҷаббор Расулов, баромаду маърузаҳо, хотираву ёддоштҳои ҳамкорон, дӯстон, шогирдон, пайвандон ва асарҳои таълифнамудаи олимони ватанӣ ва хориҷӣ доир ба мавзуи мазкур таҳқиқоти яқлукт ва ҷамъбастиро ба анҷом расонидааст. Натиҷаҳои таҳқиқот дар 13 мақолаҳои илмӣ нашр намудаи муаллиф, ки аз онҳо 5 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи Олии Аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, инъикос ёфтааст. Баъзе натиҷаву хулосаҳои бадастомада аз ҷониби

муаллиф дар конференсияҳои илмӣ вилоятӣ, ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ба шакли маъруза ва гузоришҳои илмӣ пешниҳод шудааст.

Мақолаҳои илмӣ, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таърифи расидаанд:

1. Саҳми Ҷаббор Расулов дар беҳдошти вазъи ҳаёти фарҳангии Тоҷикистон (солҳои 60-80-уми асри XX) // Номаи Донишгоҳ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Хучанд, 2018. – №2 (55). – С. 42-49.

2. Ҷаббор Расулов – поягузори Барномаи давлатии Комплекси минтақавӣ-истеҳсолии Тоҷикистони Ҷанубӣ // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Душанбе, 2019. – №3. – С. 67-71.

3. Нақши Ҷаббор Расулов дар рушди соҳаи кишоварзии Тоҷикистон (солҳои 50 – ибтидои 80-уми асри XX) // Ахбори ДДХБСТ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Хучанд, 2019. – №2 (79). – С. 5-11.

4. Саҳми Ҷаббор Расулов дар пешрафти илм ва маорифи Тоҷикистон (солҳои 60-80-уми асри XX) // Паёми донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Душанбе, 2020. – № 2. – С. 108-111.

5. Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди иқтисодиёт ва фарҳанги Тоҷикистон / бо ҳаммуаллифии Набизода В.М // Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Хучанд, 2024. – № 1 (78). – С. 18-22.

Мақолаҳои дар дигар нашрияҳо ба таърифи расида:

6. Джаббор Расулов – выдающийся партийный и государственный деятель // Известия вузов Кыргызстана. Республиканский научно-теоретический журнал. – Бишкек, 2018. – №2 (52). – С. 57-60.

7. Вклад Джаббор Расулова в развитие культурной жизни (взгляд на историю и культуру предков) // Наука и новые технологии и инновации Кыргызстана. – Бишкек, 2018. – №1. – С. 155-157.

8. Таърихе ба номаш мешавад иншо (Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди соҳаи кишоварзии Тоҷикистони шуравӣ) // Паёми Суғд // Моҳвораи

адабӣ ва илмию оммавии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Суғд. – Хучанд, 2022. – С. 91-96.

9. Ё шабеҳи Махатма Гандӣ буд / бо ҳаммуаллифии Акрамов С. // Ҷаббор Расулов – ходими намоёни ҳизбию давлатӣ ва ҷамъиятӣ. – Хучанд: Ношир, 2019. – С. 38-45.

10. Рушди илми тоҷик дар давраи роҳбарии Ҷаббор Расулов (солҳои 60-80-уми асри XX) // Илм – фуруғи маърифат. Маҷмӯаи мақолаҳои магистрантону унвонҷӯёни ДДҲБСТ. – Хучанд: Дабир, 2025. – С. 322-326.

11. Ҷаббор Расулов ва тарбияи ҷавонони эҷодкор // Ҷавонон дар пайроҳаи таҳқиқ. Маҷмӯаи мақолаҳои устодон ва магистрантони ДДҲБСТ. Нашри 7. – Хучанд: Дабир, 2024. – С. 222-230.

12. Зиндаву ҷовид монд, ҳар кӣ нақӯном зист (Марҳилаҳои асосии фаъолияти арбоби давлатӣ – Ҷаббор Расулов) // Ҷавонон дар пайроҳаи таҳқиқ. Маҷмӯаи мақолаҳои устодон ва магистрантони ДДҲБСТ. Нашри 8. – Хучанд: Дабир, 2025. – С. 324-328.

13. Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди иқтисодиёти Тоҷикистони шуравӣ (1961-1982) // Иқтисодиёти рақамӣ ва имкониятҳои татбиқи онҳо (Маводи конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ, 28 март соли 2025). – Хучанд: Дабир, 2025. – С. 390-395.

Дарачаи боваринокии натиҷаҳои таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки муаллиф ҳангоми таҳияи диссертатсия ба концепсияҳои илмӣ донишмандони машҳури илми таърих таъя намуда, бо истифода аз принцип ва методҳои ба таҳқиқотҳои таърихӣ хос буда, натиҷа ва хулосаҳои худро пешниҳод кардааст.

Натиҷаҳо, хулосаҳои муаллиф дар пояи принциби диалектикаи таърихӣ, таърихият, воқеият ҷамъбаст шуда, он ба ҷаҳонбинии илмӣ, баҳои холисона ба воқеаҳо, рӯйдодҳои таърихӣ, шахсиятҳо таъя менамояд.

Мақсад ва вазифаҳои пажӯҳиш дар асоси омӯзиш ва таҳлили ҳуҷҷату маводҳои бойгонӣ, таҳқиқотҳои муаллифони гуногун, маводи матбуоти даврӣ мавриди таҳқику омӯзиш қарор додани “Саҳми Ҷаббор Расулов дар

рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)» риоя карда шудааст.

Барои расидан ба ин ҳадаф дар рисола вазифаҳои мушаххас гузошта мешаванд, ки муҳимтаринашон аз инҳо иборатанд:

-ҷамъоварӣ, таҳлил, банизом даровардани (систематизатсияи) маводи бойгонӣ доир ба мавзӯи таҳқиқот ва дар асоси он равшан намудани роҳи зиндагиномаи Ҷ.Расулов;

-инъикоси тамоми марҳилаҳои ҳаёт ва фаолияти Ҷ.Расулов, ташаккули ӯ ҳамчун инсон, шахсият, ходими ҳизбию давлатӣ ва сарвари аввали сиёсӣ;

-таҳлил, баррасӣ ва арзёбии саҳму хизмати Ҷ.Расулов дар рушди иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва фарҳангии Тоҷикистон дар солҳои 60-80-уми асри XX;

-инъикоси хислат, сифатҳои шахсӣ ва қорӣи Ҷ.Расулов ҳамчун арбоби намоёни ҳизбию давлатӣ, сарвари боистеъдод ва ташкилотчи беназир;

-таҳлилу баррасии саҳму хизмати Ҷ.Расулов дар тарбияи кадрҳои роҳбарикунандаи ҳизбию давлатӣ, таҳкими пояҳои давлатдорӣ ва мактаби идоракунӣ;

-арзёбӣ ва муайян кардани мақому ҷойгоҳи Ҷ.Расулов ҳамчун ходими барҷастаи ҳизбию давлатии Тоҷикистони замони шуравӣ;

-дар мисоли зиндагиномаи ибратбахши Ҷ.Расулов омӯхтани таҷрибаи сарварӣ, хизмати содиқона ба халқу Ватан, талқин ва таҳкими ҳисси эҳтиром ва арҷгузорӣ ба ному пайкори фарзандони содиқи халқу Ватан;

-таҳкими ҳисси худшиносӣ, ҳудогоҳӣ, ватандӯстӣ, ҳуввияти миллӣ, ҳофизаи таърихӣ, эҳтиром ба арзишҳои маънавӣ ва анъанаҳои беҳтарини миллӣ дар байни насли наврас, ҷавонон дар мисоли зиндагиномаи фарзандони фарзонаи миллат.

Навгониҳои таҳқиқот. Дар рисола кӯшиш карда мешавад, ки ҳаёт ва фаъолияти Ҷ.Расулов ҳамчун ходими намоёни ҳизбию давлатӣ ва саҳми ӯ дар рушди иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва фарҳангии ҷумҳурӣ бори нахуст ба таври

таҳлилӣ дар доираи рисолаи докторант мавриди таҳқику омӯзиш қарор дода шавад.

-кӯшиш ба харҷ дода мешавад, ки тамоми масъалаҳо ва ҷанбаҳои марбут ба мавзуи таҳқиқот ба таври комплексӣ таҳлил ва омӯхта шаванд;

-бори аввал дар асар дар шакли рисолаи доктор (PhD) тамоми роҳи ҳаёт (тарҷумаи ҳол), фаъолияти ҳизбию давлатӣ ва саҳму хизматҳои Ҷ. Расулов дар рушди ҶШС Тоҷикистон мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст;

-дар рисола маводҳои бойгонӣ, пеш аз ҳама бойгонии ҳизбӣ, ки бозгӯкунандаи фаъолияти Ҷ.Расулов мебошад истифода шудааст. Бештари маводҳои истифодашуда бори аввал ба гардиши илмӣ ворид мешавад;

-навгонии илмии рисола бо хусусияти хоси пояи сарчашмавии таҳқиқот асоснок гардидааст. Дар он қайду хотирот, мусоҳибаҳо бо ҳамкорон, дӯстон ва пайвандони Ҷ.Расулов истифода гардидааст, ки дар таҳқику омӯзиши зиндагиномаи ӯ аҳаммияти калон дорад;

-дар рисола кӯшиш ба харҷ дода шудааст, ки хусусиятҳои хоси ҳаёт ва фаъолияти Ҷ.Расулов таҳқиқ гардад, хулосаҳои мушаххас баён гардида, тавсияҳо барои таҳқиқотҳои минбаъда оварда шудааст;

-дар рисола бо баробари инъикоси марҳилаҳои асосии ташаккули Ҷ.Расулов чун ходими ҳизбию давлатӣ, хусусиятҳои хоси рушди иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии ҶШС Тоҷикистон дар давраи роҳбарии ӯ мавриди таҳқиқ қарор дода шудааст;

-дар таҳқиқот таъкид шудааст, ки шахсият, фазилатҳои инсонӣ, дониш, малака, маҳорати идоракунӣ, таҷрибаҳои хоси давлатдорӣ, саҳму хизматҳои Ҷ.Расулов дар ташаккули ҷумҳурӣ, дар омӯзиши ҷанбаҳои муҳимми ҳаёти ҷамъиятии Тоҷикистон дар давраи шуравӣ аҳаммияти калон дорад.

Аҳаммияти назариявӣ ва амалии тадқиқот. Таҳқиқоти мазкур ғайр аз аҳаммияти назариявӣ, маърифатӣ, донишҳои нав доир ба мавзуи таҳқиқот аҳаммияти амалӣ низ дорад. Мавод, натиҷаву хулосаҳои, ки дар натиҷаи таҳқику омӯзиши мавзуи мазкур ба даст омаданд, барои навиштани

асарҳои ҷамъбасти оид ба таърихи навини Тоҷикистон, китобҳои дарсӣ, васоити ёрирасони таълимӣ, таълифи рисолаҳои илмӣ-оммавӣ аз силсилаи “Рӯзгори одамони наҷиб”, таълими семинарҳои махсус дар байни донишҷӯёни ихтисосҳои таърих, сиёсатшиносӣ, ороиши осорхонаҳои таърихӣ-кишваршиносӣ ва ғайра истифода намудан мумкин аст.

Мукаммалии пешниҳоди маводи тадқиқотӣ бо таҳқику омӯзиш, таҳлил, муқоисаи маҷмуи маълумоти мавҷуда марбут ба мавзӯи таҳқиқот, таҳлили пояи сарчашмавии диссертатсия таъмин ва асоснок карда шудааст. Натиҷагирӣ ва объективӣ будани хулосаҳо, ҳамчунин истифодаи усулу шеваҳои хоси таҳқиқотҳои гуманитарӣ ва таърихӣ, мутобиқати онҳо бо вазифа, мақсад ва ҳадафи дар таҳқиқот гузошташуда, риояи принципҳои таърихият, воқеият, таҳлили ҳолисонаи воқеаҳо ва рӯйдодҳои таърихӣ заминаи ҳамаҷониба ва мукамал омӯхта шудани масъалаҳои дар пеш гузошташуда ва ҳаллу фасли онҳо мебошад.

Диссертатсияи Темиров Х.З. дар мавзӯи “Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)” аз ҷиҳати мундариҷа, предмет ва услуби таҳқиқот ба талаботҳои Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) мувофиқат мекунад.

Диссертатсияи докторанти (PhD) Темиров Хушрӯзҷон Зарифович ба таври умум барои ҳимояи дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020301 – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) пешниҳод карда мешавад.

Ҷаласаи кафедраи таърихи халқи тоҷик пас аз муҳокимаи диссертатсияи докторант (PhD) Темиров Х.З.

ҚАРОР ҚАРД:

1. Диссертатсияи Темиров Хушрӯзҷон Зарифович дар мавзӯи “Саҳми Ҷаббор Расулов дар рушди ҳаёти иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (1961-1982)” барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) - доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020301

– Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) ҳамчун кори илмӣ аз лиҳози мазмун, мундариҷа ва мантиқан ба анҷомрасида ҳисобида шуда, он ба талаботи муқарраргардидаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

2. Диссертатсияи докторант (PhD) Темиров Хушрӯзҷон Зарифович барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори (PhD) – доктор аз рӯи ихтисос барои ҳимояи расмӣ дар Шурои диссертатсионии 6D.KOA-114-и назди МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” пешниҳод карда шавад.

Хулосаи мазкур дар ҷаласаи кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърих ва ҳуқуқи МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров” қабул гардид.

Дар ҷаласа 19 нафар иштирок доштанд. Натиҷаи овоздиҳӣ: 19 нафар “ҷонибдор”, “зид”-нест, “бетараф”-нест. Протоколи №11 аз 23 июни соли 2026.

Иҷрокунандаи вазифаи мудири кафедраи таърихи халқи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”, номзади илмҳои таърих, дотсент

Икромов Н.А.

Котиби ҷаласа:

Ўлмасова М.

Имзоҳои Икромов Н.А ва Ўлмасова М.-ро тасдиқ менамоям:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров”

Сайдуллозода С.З.

**Суроға: 735700. Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.Хучанд, гузаргоҳи Мавлонбеков, 1.
ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров
Тел.: (992-3422) 6-52-73; E-mail: rector @hgu.tj**